

PROTOCOL “Omgaan met elkaar”

Ons IKC vergroot de wereld van een kind, helpt hen die te begrijpen, en daarin zelf een weg te vinden. De wereld van de toekomst is wat kinderen ervan maken.

Dit protocol geldt voor ons volledige IKC, inclusief dagopvang en BSO. Wij streven naar één pedagogisch klimaat, waarin alle medewerkers verantwoordelijk zijn voor het welbevinden van onze kinderen.

Het doel van dit protocol is:

“Alle kinderen moeten zich op ons IKC veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

- **IKC-regels**

In het schooljaar 2020-2021 hebben wij onze schoolregels opgefrist en aangepast. Vanaf schooljaar 2021-2022 hanteren wij vier ‘paraplu-regels’ waaronder allerlei vormen van gewenst positief gedrag bespreekbaar gemaakt kunnen worden. Vanaf 2022-2023 zijn deze regels leidend voor het hele IKC; het zijn onze IKC-regels. Deze regels zijn in alle lokalen, op de leerpleinen, bij de opvang en op de BSO zichtbaar aanwezig. Het zijn de volgende vier regels:

- *Wees aardig voor jezelf, en iedereen die je tegenkomt.*
- *We zijn zuinig op het materiaal en de omgeving.*
- *Samen zorgen we ervoor dat iedereen op IKC de Bosmark zich veilig en vertrouwd voelt.*
- *Op IKC de Bosmark moet iedereen fijn kunnen spelen en werken.*

Bij de start van een nieuw schooljaar stellen wij deze regels in de zogenoemde ‘Gouden weken’ centraal. In de eerste vier weken steeds een regel erbij.

In de ‘Gouden weken’ staat groepsvorming, elkaar (weer) leren kennen en het stellen van positieve groepsnormen centraal.

Onder deze ‘paraplu-regels’ kun je samen met de leerlingen positieve afspraken hangen. Hoe doe je dat dan, hoe ziet ‘aardig’ eruit? Of bij de tweede regel: Hoe zorgen we er dan voor dat...?

- **Flyer ‘Voel je fijn op school’**

In de 4^e schoolweek van elk schooljaar wordt er in de groepen 4 t/m 8 aandacht besteed aan de folder ‘Voel je fijn op school’. Dit gaat over het belang van je veilig voelen op school en dat je altijd bij de vertrouwenspersonen van de school terecht kunt als het even niet zo fijn is. De Intern begeleider(s) bezoeken hiervoor de groepen.

In groep 4 wordt de folder jaarlijks uitgedeeld, zodat alle gezinnen een keer de folder ontvangen.

In de groepen 5 t/m 8 wordt verwezen naar de folder op de site.

De nieuwe folder staat op de website van de Bosmark. Klik [hier](#) om direct naar de folder te gaan.

- **Kind op maandag (gr. 1 t/m 4) / Trefwoord (gr. 5 t/m 8)**

Op school leren kinderen niet alleen taal en rekenen, ze ontwikkelen zich ook als mens. Ze vormen hun eigen visie op wat belangrijk is en waardevol.

Kind op Maandag staat voor open, uitnodigend godsdienstonderwijs, waarin Bijbelverhalen centraal staan. Door verhalen aan te reiken, vragen te stellen en de verbeelding te prikkelen ontwikkelen kinderen hun ideeën over samenleven.

Trefwoord biedt dagelijks materiaal waarmee levensbeschouwelijke thema's verkend worden. Elke dag met een losstaande korte activiteit, gekoppeld aan een thema dat enkele weken beslaat.

Wekelijks zorgen drie domeinen voor verbreding en verdieping van het thema:

Bronnen en tradities: welk licht laten de levensbeschouwelijke bronverhalen op het thema schijnen?

De meeste bronverhalen zijn afkomstig uit de Bijbel (de joods-christelijke traditie). Ook verhalen uit andere levensbeschouwelijke tradities worden geplaatst, zoals de islam, het hindoeïsme en het boeddhisme.

Kind: voor welke vragen en dilemma's komen kinderen in hun eigen leefwereld te staan? De vragen en dilemma's bevinden zich op sociaal-emotioneel terrein.

Samenleving: welke rol speelt het thema in de samenleving? De bijdragen geven een eigen kijk, waarbij de actualiteit het uitgangspunt is.

- **Taakspel**

Op IKC de Bosmark werken we gedurende het schooljaar ook met Taakspel aan een positief groeps- en werkklimaat.

Uit Protocol Taakspel (versie januari 2016 – wordt in 2022-2023 geüpdatet voor de Toolbox):

Visie van de Bosmark:

We kiezen voor het spelen van Taakspel op de Bosmark omdat Taakspel een positief effect heeft op het pedagogisch klimaat, de werkhouding en het gedrag van kinderen.

Bij Taakspel wordt vooral aandacht besteed aan gewenst gedrag, middels complimenten en beloningen, hetgeen ten goede komt aan de emotionele ontwikkeling van de kinderen en een positief onderwijsleerklimaat (inzet op werkhouding/taakgerichtheid). Door bevestiging van positief gedrag en het geven van complimenten verandert de toon van interactie binnen de groep. Het is een speelse manier om bij de leerlingen het sociale gedrag en de verantwoordelijkheid voor de eigen klassensituatie te bevorderen. De kinderen die bij elkaar zitten in een team, stimuleren elkaar om zich aan de regels te houden. Samen werken ze naar de beloningen toe. Ze leren elkaar te helpen wanneer dat nodig is. De leerlingen krijgen vaker complimenten, als individu en als groep. Dit alles heeft een positief effect op de sfeer in de groep.

Taakspel wordt als doorlopende leerlijn, denk aan werken met vraagblokjes, omgaan met uitgestelde aandacht, in alle groepen ingezet. Nieuwe leerkrachten worden hierin opgeleid.

- **Kwink**

Kwink is een online methode voor sociaal-emotioneel leren (SEL). Inclusief burgerschap en mediawijsheid. Voor groep 1 t/m 8 van het primair onderwijs. Daarnaast is er aanbod voor KDV (opvang) en BSO. Kwink biedt een doordacht SEL-programma, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Praktisch, leuk en altijd actueel. Gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep. Sluit goed aan bij de principes van PBS (Positive Behaviour Support).

Sinds schooljaar 2019-2020 gebruiken wij Kwink op school. In 2022-2023 wordt Kwink vernieuwd IKC-breed ingevoerd; school, opvang en BSO spreken dezelfde taal.

Kwink:

Helpt verstorend gedrag en pesten te voorkomen

Kent een groeps-brede, preventieve aanpak

Zorgt voor een sociaal veilige groep

Verhoogt de leeropbrengsten

Werkt met vijf bewezen gedragscompetenties (Besef hebben van jezelf, Besef hebben van de ander, Keuzes kunnen maken, zelfmanagement, Relaties kunnen hanteren)

Biedt iedere les unieke filmpjes

Voldoet aan de Wet Sociale Veiligheid

Kwink is daardoor nu opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugd Instituut (NJI).

- **Ringaanpak**

Waar gewenst, als er toch in een groep een negatief groepsklimaat is ontstaan, kan een groepsgerichte interventie door de IB-er ingezet worden met de Ringaanpak. Dit gebeurt in samenspraak met de leerkracht. De IB-er geeft de lessen van de Ringaanpak als gastlessen in aanwezigheid en met betrokkenheid van de groepsleerkracht. De Ringaanpak kan ingezet worden vanaf groep 6. (Voor info: <https://www.uitgeverijpica.nl/titels/onderwijs/gedragsmanagement/de-ringaanpak-pica>).

Met de bovengenoemde aanpak, IKC-regels, Gouden weken, Levensbeschouwing, Kwink, Taakspel en Ringaanpak als groepsinterventie, werken wij aan een veilig en vertrouwd klimaat waarin kinderen en medewerkers zich optimaal kunnen ontwikkelen.

- **(Preventie van) Pesten**

Om dat veilige klimaat te kunnen waarborgen beschrijven we hieronder ook onze aanpak van pesten. Pesten kan overal voorkomen. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze locatie serieus aan pakken. Daar zijn de volgende voorwaarden aan verbonden:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet zich inzetten om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen over regels wordt gesproken. Zoals er in de Gouden weken ook groepsregels met de kinderen worden afgesproken.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon mogelijk. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. De vertrouwenspersoon heeft niet de opdracht om het probleem op te lossen, maar om de klager te ondersteunen bij het zoeken naar oplossingen.

Op de Bosmark zijn de intern vertrouwenspersonen: Monika Kersten (Intern begeleider OB) en Dike van den Berg (Intern begeleider BB).

Indien gewenst kan ook de externe vertrouwenspersoon van Accent ingeschakeld worden.

<https://accentsites.nl/scholengroep/klachtenregeling/>

Signalen of gevolgen van pesterijen kunnen heel divers zijn.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan.

Conflicten worden uitgepraat en opgelost en ouders worden hiervan op de hoogte gesteld. Bij conflicten niet via Parro, maar telefonisch of in gesprek.

Hoe gaan we op de Bosmark om met (preventie van) pesten?

- In alle groepen stellen we regelmatig (liefst wekelijks) uit de methode Kwink een onderwerp aan de orde. Daarnaast volgen we de jaarplanning van Trefwoord en Kind op maandag. Ook kan er ingespeeld worden op actuele ontwikkelingen.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan de orde.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar, gebruik van materialen uit de orthotheek (een ruime hoeveelheid aan onderwerpen in verschillende boekjes) en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies worden uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen, is het afspreken van regels voor de leerlingen en deze consequent handhaven en ernaar blijven verwijzen.

De IKC-regels zijn zichtbaar in het gebouw en in de groepsruimtes opgehangen.

Kinderen geven in hun eigen groep een aanvulling op deze IKC-regels in de Gouden weken, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels. Deze krijgen een zichtbare plek in het lokaal: Zo gaan wij met elkaar om. Deze regels willen we positief verwoorden: “Wat doe je wel? Hoe doe je dat?”

Dit om ervoor te zorgen dat de meeste aandacht uitgaat naar positief gedrag, uitgaande van de regel: “Wat je aandacht geeft, groeit.”

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in vijf stappen.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

1. Er eerst zelf (en samen) uit te komen.
2. Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, wordt het probleem aan de meester of juf voorgelegd.
3. De leerkracht zorgt voor een situatie van wederhoor. Beide partijen vertellen hun verhaal. Deze stap moet direct gevolgd worden stap 4.
4. De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie “consequenties bij herhaald pestgedrag”). Bij deze stap is het ook mogelijk (soms noodzakelijk) om te kiezen voor een groepsaanpak.
5. Bij herhaaldelijke ruzies/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. Ouders worden hiervan altijd op de hoogte gebracht. De fases van bestraffen treden met medeweten van de ouders in werking (zie “consequenties bij herhaald pestgedrag”); de directie en IB-er worden op de hoogte gebracht en eventueel ingeschakeld. Indien betrokkenen dit noodzakelijk achten, kan er een ouderavond georganiseerd worden voor alle ouders van de betreffende groep. Ook wordt in de voortgangspagina van de betreffende leerling in Parnassys melding gemaakt van

het feit dat betreffende leerling herhaaldelijk bij ruzies en pestgedrag betrokken is. Bij iedere melding omschrijft de leerkracht het incident. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt **altijd** hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen (zie Bijlage 1: “Begeleiding van de gepeste leerling, van de pester en van de groep”).

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten.

- In zo’n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem in de groep aan de orde om op die manier het probleem bespreekbaar te maken.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden). En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

- De leerkracht neemt duidelijk een stelling in. De sanctie is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoe lang de pester door blijft gaan met zijn haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Consequenties bij herhaald pestgedrag / Ouders worden vanaf het begin op de hoogte gehouden!

Fase 1:

In deze fase is het aan de leerkracht om creatief met de mogelijkheden om te gaan. Hieronder slechts een paar voorbeelden:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Het Time-in/time-out protocol wordt besproken. De school heeft alle voorgaande activiteiten vastgelegd in Parnassys, er is overleg geweest tussen de verschillende geledingen in de school (leerkracht/directie/IB) en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Orthopedagogische dienst van Accent, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school of een tijdelijke schorsing (time-out) behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Schorsing/verwijdering van school is een bestuursbesluit, ter verantwoording van de directie in samenspraak met de Accentscholengroep ([Protocol](#) Schorsing en verwijdering van leerlingen - Accent)

Bij dit protocol "Omgaan met elkaar" horen drie bijlages:

- Bijlage 1: Begeleiding van de gepeste leerling, van de pester en van de groep.
- Bijlage 2: Time in/out protocol.
- Bijlage 3: Protocol Weglopers.

Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PROTOCOL.
Januari 2023 Dinxperlo.

Bijlage 1:

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie; bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- Het gepeste kind niet over beschermen.
- Eventueel inschakelen van (externe) hulp.
- Regelmatig evalueren na ondernomen stappen. Hoe gaat het nu?

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind positieve contacten met andere kinderen kan ervaren.
- Inschakelen (externe) hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.
- Regelmatig evalueren na ondernomen stappen. Hoe gaat het nu?

BEGELEIDING VAN DE GROEP:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van pestgedrag is voor de gepeste.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als kinderen wel pesten – de groep belonen (schouderklopje) als men zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren.
- Inschakelen (externe) hulp.
- Regelmatig evalueren na ondernomen stappen. Hoe gaat het nu?

TIME IN/OUT PROTOCOL IKC DE BOSMARK

Achtergrondinformatie:

Alle leerlingen op de hoogte brengen van de werkwijze t.a.v. aanpak time-out, met groep oefenen om time-out plek in te zetten.

Van te voren moeten alle leerlingen op de hoogte zijn van de werkwijze t.a.v. de time-out plek. Het moet de leerlingen duidelijk zijn dat de time-outplek een herstelplek is, een kans om rustig te worden om zo weer mee te kunnen doen met de groep. De time-out plek is geen strafplek. Leerlingen die op het hetzelfde moment een time-out nodig hebben of stil willen werken kunnen bv. in overeenstemming met de leerkracht uitwijken naar de gang. De leerkracht houdt de regie!

Uitzondering: bij fysiek geweld t.o.v. medewerkers of leerlingen is een preventieve time-out niet geschikt. Op fysiek geweld volgt altijd een curatieve time-out bij de achterwacht.

Wanneer je gebruik maakt van de tijdslimiet gaat de tijd pas in als de leerling rustig op de time-out plek zit. Wanneer de leerling niet het gewenste gedrag laat zien op de time-out plek, dan gaat de tijd nog niet in. Wanneer de tijd verstreken is of wanneer de leerkracht ziet dat het weer kan, nodigt hij/zij de leerling uit weer mee te doen met de groep. De leerling bepaalt niet zelf wanneer hij weer deelneemt aan de groep, dit besluit wordt door de leerkracht genomen.

Wat te doen als een leerling weigert naar de time-out plek in de klas te gaan?

Wanneer de leerling weigert om op de time-outplek te gaan zitten, geef je eerst aan dat het een tot rust kom plek is en geen strafplek. Daarna herhaal je je verzoek duidelijk kop neutrale toon. Je geeft hierbij aan dat dit de regel is in de groep.

- Je geeft aan dat je anders de achterwacht moet roepen zodat deze de leerling meeneemt naar de curatieve time-outplek.
- Je pakt hem rustig aan de arm en loopt met hem naar de time-outplek.
- Wanneer de leerling er echt een strijd van maakt, waarbij hij ook fysiek wordt t.o.v. jou als leerkracht stop je.
- Je geeft aan dat je nu de achterwacht moet laten komen en geeft de leerling nog 1 kans om zich te herstellen.
- Je laat de achterwacht halen (stuur een leerling).
- Als achterwacht geef je rustig aan dat leerling de keuze heeft om zelf op de afgesproken plek te gaan zitten of dat je hem hierbij helpt.
- Je pakt hem rustig aan de arm en loopt met hem naar de curatieve time-outplek. Wanneer de leerling er echt een strijd van maakt, waarbij hij ook fysiek wordt t.o.v. jou stop je.
- De achterwacht oordeelt (in samenspraak met leerkracht en/of intern begeleider en/of directie) op dat moment wat nodig is. Te denken valt aan: tot rust komen, gesprekken, een gepaste consequentie, werk maken of in het uiterste geval besluiten dat het raadzaam is een leerling naar huis te sturen.
- Ouders worden op de hoogte gebracht en verzocht na lestijd op school te komen voor een herstelgesprek samen met de leerling, leerkracht en steunteam.
- Wanneer er sprake is van grensoverschrijdend gedrag treedt het protocol grensoverschrijdend gedrag in werking.

Evaluatie na preventieve en curatieve time-out.

Zorg ervoor dat je na een time-out altijd een kort herstelgesprek houdt met de leerling. Om de trigger te achterhalen van zijn gedrag en erachter te komen wat de leerling nodig heeft om het gewenste gedrag wel te laten zien. De leerling leert hierdoor te reflecteren en te anticiperen op zijn eigen gedrag. Dit gesprek voer je na lestijd.

Aandachtspunten:

- Wees je ervan bewust dat je alleen je eigen gedrag kan veranderen, niet dat van een ander.
- Je keurt het gedrag van de leerling af, niet de leerling zelf.
- Het ijzer smeden als het koud is. De emotie moet er bij beide partijen af zijn voor je in gesprek gaat.

FASE	BENAMING	ACTIES	AANDACHTSPUNTEN
Basis	POSITIEF EN VEILIG KLIMAAT	- Gouden weken voor positieve groepsvorming - IKC-regels aanbieden, implementeren en borgen - Kwink voor sociaal emotioneel leren - Taakspel voor stimuleren van gewenst gedrag	- Het spreken van dezelfde taal - Structureel inzetten van kind-leergesprekken
Time-in 0 IN DE KLAS	PREVENTIEVE MAATREGELEN UITDOVEN NEGATIEF GEDRAG In deze fase is nog niet echt sprake van time-out. Het is vooral bedoeld om time-out te voorkomen.	- Complimenteren & negeren - Materialen preventief wegnemen of niet uitstallen - Positieve, bemoedigende/ aanmoedigende feedback - Positieve verwachtingen uitspreken - Dialoog aangaan (kindgesprek)	- Rustig, neutraal blijven - Kort en zakelijk communiceren - Concreet benoemen van en aanspreken op gewenst gedrag en grenzen aangeven - Vertrouwen en positieve verwachtingen uitspreken
Time-in 1 IN DE KLAS	AFSCHERMING De leerling wordt afgeschermd van factoren die het probleemgedrag oproepen en versterken. Er is geen sprake van verwijdering uit de klas, de leerling neemt gewoon deel aan het leerproces.	- De leerling gaat uit het groepje - De leerling krijgt andere plek in lokaal	- Bewust zijn van je eigen triggers. Zie noot 1 - Bewust zijn van de triggers van de leerling - Van onprettig naar onwettig gedrag. Zie noot 2
Time-in 2 IN DE KLAS	UITSLUITING De leerling krijgt een andere plek in lokaal en mag niet meer actief deelnemen aan het leerproces. (wel luisteren, niet meepraten)	Stappenplan: 1. Geef de leerling een opdracht/benoem het wenselijke gedrag 2. Geef 5 sec. de tijd voor uitvoering 3. Bij weigering: waarschuwen dat time-out volgt 4. Opdracht kort en zakelijk herhalen 5. Tel eventueel hardop tot 5 6. Opdracht niet uitgevoerd: time-out De leerling gaat aan het werk op de time in plek. Wel luisteren, niet meepraten.	- Gedrag afwijzen, niet het kind - Goed gedrag benoemen “Ik zie dat je het nodig hebt om even tot rust te komen op een andere plek.” “Jij kiest ervoor om even tot rust te komen.”

Time-out 3 BUITEN DE KLAS	ISOLATIE De leerling gaat naar een vooraf afgesproken afkoelplek op de gang en neemt werk mee.	Opties: 1. Leerling kiest zelf (voelt aanval opkomen en gaat uit zichzelf naar gang) <i>Preventief</i> 2. Leerkracht adviseert leerling om naar gang te gaan (zou het niet beter zijn dat je even naar de gang gaat om af te koelen?) <i>Preventief</i> 3. Leerkracht stuurt leerling (je gaat nu naar de gang om af te koelen!) <i>Preventief, om escalatie te voorkomen en voor rust in de klas</i>	- Leerkracht/ib-er neemt contact op met ouders /verzorgers - Leerkracht en leerling voeren een herstelgesprek - Eventueel met behulp van oeps-formulier. Zie noot 3
Time-out 4 BIJ ACHTERWACHT	ISOLATIE BUITEN GROEP/ BINNEN SCHOOL Bij voortdurend belangrijk (onduldbaar) probleemgedrag wordt de leerling verwijderd uit de klas en gaat onder begeleiding naar de achterwacht. (schorsing binnen school)	Stappenplan: 1. Een leerling haalt de achterwacht op en deze neemt kind mee. Begeleiding achterwacht: zie noot 4 2. Het kind de opdracht geven om mee te gaan 3. Aangeven dat als leerling niet meegaat, je hem/haar vast moet pakken 4. Leerling eventueel zachtjes bij de arm vastpakken en meenemen. 5. De achterwacht begeleider begeleidt time-out proces 6. Rust inbrengen en dan eventueel werk laten maken 7. Op die dag op geschikt moment gesprek met leerling over de situatie 8. Ouders op de hoogte stellen en uitnodigen voor gesprek 9. Herstelgericht kindgesprek waarbij gedragscontract met leerkracht of lb-er wordt opgesteld 10. Afspraken worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend	- De situatie beheersen - Veiligheid waarborgen - Rust, duidelijkheid bieden - Niet triggeren; geen discussie aangaan - Terugkeer voorbereiden: hoe ervoor zorgen dat gewenst gedrag wel wordt getoond - Bij terugkeer gelegenheid om excuses te maken - Leerling de kans geven om na de time-out met een schone lei te beginnen -

Time-out 5 BUITEN SCHOOL	SCHORSING/VERWIJDERING VAN SCHOOL Bij voortdurend belangrijk probleemgedrag en/of onwettig gedrag treedt het protocol schorsen en verwijderen inwerking (zie website Accent)	Dit is een bestuursbesluit en ter verantwoording van directie in samenspraak met Accentscholengroep, volgorde: 1. Officiële waarschuwing 2. Time out 3. Schorsing 4. Verwijdering	- Directeur neemt tel. contact op met ouders/verzorgers - De leerling krijgt schoolwerk mee naar huis - De leerkracht onderhoudt dagelijks contact met de leerling
---	--	--	--

Noot 1:

1. Herken je eigen 'rode knoppen' (triggers)

Train jezelf in het weerstaan van provocaties. Focus je op manieren om kalm te blijven en bedenk dat je niet hoeft te winnen, alleen vol te houden. Een kalme en vastberaden houding geeft het kind een waardevolle boodschap: we geven niet toe én we blijven betrokken.

2. Smeed het ijzer als het koud is.

Onmiddellijk reageren – in het heetst van de strijd – vergroot de kans op escalatie. Wacht tot iedereen is afgekoeld en bekijk later welke stappen genomen moeten worden. Zwijgen is niet hetzelfde als opgeven. Gebruik eventueel een symbolische bladwijzer: 'Dit vind ik niet acceptabel, ik denk erover na en kom erop terug.'

3. Waarom moeilijk doen als het samen kan?

Soms zijn er situaties waarbij steun noodzakelijk is om de rust te bewaren of te hervinden. Organiseer een 'achterwacht-team', bestaande uit collega's die niet voor de groep staan (directeur, intern begeleider, duo-partner). Zo nodig – en voor zover haalbaar – zijn ze korte periodes in de groep aanwezig. Alleen al de mogelijkheid geeft rust en kracht, waardoor er in de praktijk niet vaak gebruik van hoeft te worden gemaakt.

Noot 2: Van onprettig naar onwettig gedrag: (onderscheid tussen 4 soorten gedrag)

*** onprettig gedrag:**

Onderuitgezakt zitten, 'huh' zeggen i.p.v. 'wat zeg je?' ; het is onprettig, maar verstoort de lesvoortgang niet.

*** lastig (onbehoorlijk)probleemgedrag:**

Lichte overtredingen die mogelijk de lesvoortgang verstoren, maar niet onmogelijk maken- een lastig probleem kan (ondanks herhaalde correctie) uitgroeien tot belangrijk probleem.

*** belangrijk probleemgedrag (onduldbaar):**

Ernstige overtredingen van belangrijke waarden die te maken hebben met:

- grote ordeverstoringen waardoor de les niet door kan gaan (schreeuwen, tafel omgooien, knallende ruzie enz.)
- veiligheid van lln/lk en van eigendommen van personen of van school (vernieling) (onduldbaar)

Grensoverschrijdend gedrag kan zich op verschillende manieren manifesteren:

- Fysiek: gericht op het lichaam van de ander, zoals slaan, schoppen, spugen, verwonden, vastgrijpen, bijten
- Psychisch: lastigvallen, bedreigingen met geweld, chantage, onder druk zetten, schelden, achtervolgen, buitensluiten
- Negeren
- Verbaal: schelden, beledigen, respectloos antwoorden (grote mond), straattaal hanteren
- Digitaal geweld: pestgedrag via internet/sociale media
- Discriminatie in woord of gedrag
- Vernielingen van school en andermans spullen
- Seksueel: seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten
- Weglopen van school
- (Nep)wapens: op onze school zijn gevaarlijke voorwerpen (nep)wapens verboden
- Herhaaldelijk niet houden aan klassen- en schoolregels

*** onwettig gedrag:**

Gedrag waarbij mogelijkheid bestaat om aangifte te doen; stelen, vernielen, bedreigen, vechten.

Noot 3: oeps formulier of iets dergelijks (toevoegen)

Wat is er gebeurd?

Hoe kwam dat?

Wat deed jij?

Waarom deed je het?

Wie had last van jouw gedrag en waarom?

Wat waren de gevolgen van je gedrag voor een ander of voor anderen?

Wat waren de gevolgen van je gedrag voor jezelf?

Hoe kun je wat er mis is gegaan oplossen?

Wat zou je volgende keer kunnen doen om ervoor te zorgen dat het niet nog een keer gebeurt?

Handtekening juf/meester: _____

Noot 4: De time-out plek bij de achterwacht, curatief:

Bij aanvang van de dag moet duidelijk zijn wie de achterwacht is. Dit kan zijn de directie, de ib-er of een ambulante leerkracht. Per situatie wordt door de verantwoordelijke achterwacht bekeken wat de beste handelwijze is. Hierbij wordt – indien nodig – afgestemd met de vaste leerkracht van de leerling. Te denken valt aan: tot rust komen, gesprekken, een gepaste consequentie, werk maken

Protocol Weglopers:

Hoe om te gaan met kinderen die weglopen.

Leerkrachten worden soms geconfronteerd met kinderen die weglopen. Het gebeurt dat kinderen weglopen door een incident in de klas, vaker nog is de aanleiding een gebeurtenis op de speelplaats. Kinderen moeten altijd weten waar ze terecht kunnen als ze zich onveilig voelen. Weglopen mag nooit een alternatief zijn. Weglopen veroorzaakt bij direct betrokkenen vaak een grote mate van consternatie. Dat is begrijpelijk vanwege de impact die het weglopen kan hebben.

Het moedwillig weglopen van kinderen kan niet worden geaccepteerd, noch worden gedoogd. Ouders en school moeten hun uiterste best doen dergelijk gedrag te voorkomen en te ontmoedigen. Uit kwalitatief onderzoek blijkt dat duidelijke afspraken maken met kinderen over wegloupedrag goed mogelijk is en heel vaak leidt tot het gewenste gedrag.

Absolute voorwaarde is wel dat het kind het alternatief als duidelijk beter inschat /ervaart dan weglopen. Om dit te bewerkstelligen moet het de kinderen duidelijk zijn dat ze altijd op het terrein van de school moeten blijven. Daarnaast is het belangrijk dat de kinderen zich ervan vergewissen waar hun juf of meester is, of wie er pleinwacht heeft. Kinderen moeten erop kunnen vertrouwen dat ze bij iedereen terecht kunnen.

Als je wegloupt zorg je er voor dat de juf of meester niet voor je kan zorgen. Ook verstoppert is een vorm van onttrekken aan toezicht. Daarnaast moet duidelijk worden gemaakt dat kinderen, als ze problemen hebben met andere kinderen, de leerkracht of anderszins, terecht kunnen bij de interne contactpersonen. Aan het begin van het schooljaar presenteren de contactpersonen zich kort in de groepen. Ook wordt er aandacht gevestigd op de flyer 'Voel je fijn op school'. Deze staat ook op de site van de school.

Indien een kind desondanks is weggelopen, dan dienen de leerkracht als volgt te handelen:

1. De leerkracht gaat niet zelf achter het kind aan.
2. De leerkracht meldt de directie (of vervanger van) om welk(e) kind(eren) het gaat.
3. Na overleg wordt bepaald wie er eventueel achter de wegloper(s) aan gaat.
4. De leerkracht blijft bij de eigen groep of draagt toezicht over aan een beschikbare collega. De groep wordt niet alleen gelaten.
5. De directie (of vervanger van) brengt ouders/verzorgers op de hoogte.
6. De directie (of vervanger van) informeert de politie – afhankelijk van de situatie (inschatting effect / zinvol).

Als het kind terug is:

7. Ouders worden, als ze dat nog niet waren, op de hoogte gebracht van het wegloupedrag en worden zo snel mogelijk op school uitgenodigd voor een gesprek. Na overleg met de directie (of IB-er) en ouders/verzorger neemt de leerkracht beslissing over eventuele vervolgmaterregelen/afspraken met ouders en leerling.
8. De leerkracht meldt leerling aan bij interne contactpersoon/IB-er; mogelijk vervolg inbreng in ondersteuningsteam.
9. De leerkracht maakt een verslag/notitie in Parnassys.

Kinderen zijn mede verantwoordelijk voor hun veiligheid en dat dient ook te worden gecommuniceerd met ouders. De school kan veel bieden aan veiligheid maar kan niets garanderen als kinderen zich (soms gelegitimeerd door hun ouders) onttrekken aan dat toezicht. Uiteraard wordt altijd met het kind gezocht naar de oorzaak van het wegloupedrag. Kinderen die hun wegloupedrag blijven herhalen kunnen in aanmerking komen voor passende maatregelen. De school moet zijn verantwoordelijkheid kunnen nemen en dient daarbij te worden ondersteund door de ouders.

Regel is: al ben je nog zo boos, je blijft op het terrein van de school.